

latban is. A proletárforradalom valamiféle képe dereng előtte, de tisztán nem látja, mert polgári korlátainak elmentmondásai gátolják. Heine a kommunizmus születését a kultúra, a szépség hanyatlásával képzelel el. Fél, hogy verseiből majd papirzacskót készítenek: de mégis ezt az utat választja, melyet boldogan üdvözöl, — ez az út, ahol az ember eléri célját.

Heine nem érthette meg a munkásosztály győzelmét, a 48-as forradalmak bukása mély hatással volt az amúgy is súlyosan beteg költőre. Nem érthette meg a XX. század győzelmes proletánforradalmát, amely megteremtette az emberi szabadság és kultúra előfeltételeit. A munkásosztály kultúrája az emberiség haladó hagyományaira épül, ezt bizonyítja Heinrich Heine most

megjelent válogatott verseinek magyarul kiadása, amely a Szépirodalmi Könyvkiadó gondos kiállításában látható napvilágot.

A magyar dolgozó nép méltó fordításban és válogatásban ismerkedhetik meg Heine költészetével az igazi Heimével, akik így keztek meghamisítani, a fasiszták pedig egyenesen ki akarták írtani a nagy költőt a haladó emberiség szívéből. Etes fegyvertárral bővült a magyar kultúra fegyvertára. Heine válogatott verseinek kiadásával, melyet szembeszegezünk az imperializmus posványba süllyedti, rohadó „kultúrájával.” Heine végre azoké, akik eddig legkevésbé ismerték: a dolgozó népé.

Lódi Ferenc

Két ifjúsági regény

Az Ifjúsági Könyvkiadó kiadásában jelent meg Vadász Ferenc: „A harcnak nincs vége” és Helena Bobinska: „A Kabunauri nemzetség bosszúja” című ifjúsági regénye.

Vadász Ferenc regénye bemutatja a Horthy-fasiszmus által „felszabadított” felvidéki magyar falu életét az illegálisba került ifjú kommunisták hősi, elszánt harcát a bérszédért, dolgozó népünk felszabadulásáért 1938-tól egészen a felszabadulás napjáig. Röviden ez az a keret, amelybe Vadász regényének meséjét építi.

Vadász Ferenc regénye ifjúsági regény, fiatalokról szól, fiataloknak. Azonban az az érzésünk, hogy a történet folyamán az író sokszor elfelejtkezik arról, s úgy történik meg az, hogy meséjében az eszmei mondanivaló részletesebb kifejtés helyett, — úgy szólván „moneiközben” bővíti mondani valóját. Ez nem volna még baj, hisz a mesészöveg során mi is úgy érezzük, hogy érintenie kell azokat a kérdéseket, amelyeket az első fejezetek már felületesen érintettek. Kétségtelen az is, hogy a szerzőnek foglalkoznia kell a cselekmény során ideológiai kérdésekkel is. Nem helyes azonban az, hogy két oldalon keresztül monológot mondjon el az éberség fontosságáról Árvai Irénnel. Teljesen mai megfogalmazását adván az éberségnek, jóllehet az író maga is tisztában van azzal, hogy az illegális évei- ben az éberség egészen mást jelentett, mint ma. Hibája a regénynek a felületes ábrázolás, szinte kivétel nélkül csak alakjainak külső, leírásán keresztül ismereteli azokat, ezért érezzük egyformáknak, szinteleneknek alakjaikat. Nem lehet elhallgatni azonban, hogy a regény második részében, ha szereplőinél nem is, de az írónál mindenestre fejlődést vehetünk észre. A regény első részére jellemző sietős kapkodás, szinte váz-

latszerűség a regény második felében már gondosan felépített, néha drámai pontossággú jellemetekben jut kifejezésre. Itt már érezzük a szeretetet, amellyel újabb alakjait megrajzolja. A regénynek ebben a részében drámai feszültséggel találkozunk. Különösen szép és felejthetetlen az a fejezet, amelyben Schönherz Zoltán utolsó napjait meséli el az író. Megragadóan szép és gondos írói munka Schönherz Zoltán alakjának ábrázolása. Ugyancsak a gondosságot, és szeretete figyelmeztet meg akkor is, amikor Vadász a Szovjetunióról beszél, vagy a szovjet katonákról. Egyszerűen és mégis minden nagyszerűségben bontakozik ki a szovjet ember, Fjodor jól és gondosan megrajzolt alakjában. Az első rész néha frázisokban és szólamokban beszélő figuráit kevesebbet, tömörebben és meggyőzőbben beszélő és csillogó alakok váltják fel. A mű hibája, hogy Vadász Ferenc ebben a munkájában sok mindent akart elmondani, innen ered az első rész kapkodása, bizonytalansága, és sok helyen színtelensége. Kevesebb több lett volna.

Vadász Ferenc regénye „A harcnak nincs vége” még nem irodalom, de komoly ígéret a jövőre nézve hibái eltenére is, mert az út, melyen Vadász Ferenc elindult, a magyar ifjúsági irodalom igazi útja.

II.

Helena Bobinska regénye „A Kabunauri nemzetség bosszúja”, távol Grúziába vezet el bennünket. A regény első része Tbilisziben, a második része pedig az egekbe nyúló hegyek között lévő Hevszureliiben játszódik le. A regény főhőse Niko, a talált gyermek, akit az írónő végtelen szeretettel és bájjal formál meg. Nagyszerűen ábrázolja Niko két-három éves korában, mi is megszeretjük azt a huncut kis csavargót, akinek élet-

eleme a csavargás. Külön érdeme az írónak hogy Nikót egész férfikoráig olyan módon kísérteti el velünk, hogy szinte látjuk, érezzük fizikai és szellemi fejlődésének minden mozzanatát.

A plasztikus emberábrázoláson kívül élénken velíti Gruzia társadalmának képét, a mensevik kormány aljas árulását. Minden egyes sorában életet érzünk, akár természeti szépeket fest, akár egyéneket vagy tömegeket ábrázol. Vele együtt járjuk be Gruzia hegyeinek örökös borította szurdokait. Lélekelvezészetűen kísérjük hőseinket.

Nikótnak minden lépését. Igazi ifjúsági regény Helena Bobinska könyve. Megragadó és élénk színekkel varázsolja élénk a bátor és rejtenthetetlen hovszurok hazáját, Hevszuretűit, ahová rengeteg nehézségen és akadályon keresztül juthat csak el az ember, mert nehezen járható hegyi útjait félfévig takarja a hó. A szovjet ember elszántasága és hősiessége jellemző erre a könyvre, amelynek minden lapjáról sugárzik felénk az alkotni, építeni akarás.

Baricz Ottó

Két román könyv

I.

A Szépirodalmi Könyvkiadó adta ki a közelmúltban Alexandru Vlahuță könyvét az „Élősdiek”-et.

Tizenegy rövid elbeszélést és karcolatot foglal magában ez a könyv, tizenegy hiteles képet az első világháború előtti Románia életéből.

Alexandru Vlahuță a klasszikus román irodalom kimagasló egyénisége. Az „Élősdiek” elbeszéléseiben és karcolataiban (és egyéb műveiben is), nagy érdeme az, hogy nem elégszik meg kritikai realista megállapításokkal, hanem keresi a megoldást. Írásából gyakran kiütközik a kispolgár ingadozása, de a társadalom bíráló magatartását sohasem adja fel.

Vlahuță többnyire a dolgozó nép életéből meríti írásainak tárgyát. Minden sorában érezzük népe iránti szeretetét. Közvetlen szeretete, melyet népe és hazájának természeti szépségei ébresztenek fel benne, nem közhelyekben vagy elvont formákban oldódik fel, hanem érzékelhető valóságként érezzük az „Élősdiek”-ben.

Különösen megragadó a kötet „Elszámolás” című elbeszélése. Ebben mutatkozik meg leginkább Vlahuță főereje, a típusalkotás. Vlahuță egy-két vonással plasztikusan tudja életre kelteni elbeszéléseinek alakjait. Karcolatait túlságosan is valószínűnek érezzük, olyannyira, hogy néha inkább fényképeknek tetszenek, mint irodalomnak.

Tajálunk Vlahuță elbeszéléseiben ellentmondásokat is, melyek szükségszerűen nőnek ki ingadozó világnézetéből. De munkáinak pozitív vonásaiban, bár nem jutott el a munkásosztály világnézetének tiszta kifejezéséig, az elnyomottak szószólója volt.

Elbeszélései és karcolatai ma is eleven, élvezhető olvasmányok.

II.

Szintén a Szépirodalmi Könyvkiadó kiadásában jelent meg Maria Rován kisregénye, az „Atyafiak.” A történet keretén belül megismerjük egy kis román falu nincstelenjeinek és szegényparasztojainak harcát egy mindenre elszánt, ravasz kulákasszony ellen, aki az egész falu zsarnoka. A történet Románia felszabadulása utáni időkben, 1946–47-ben játszódik le.

A mese szép és egész, de veszélyeket rejt magában arra, hogy romantikussá válhasson. A ravasz kulákasszony, aki azokkal a jólismert módszerekkel akarja megakadályozni a falu fejlődését és saját bukását, amelyeket Maria Rován előtt olyan sokan és körülbelül ugyanígy írtak le. Találkozunk a kisregényben nincstelenekkel, akik harcolnak a telhetetlen kulák ellen, és találkozunk természetesen azokkal is, akiket sikerül a kuláknak megtevesztenie. Aztán eljön a fajuba egy üzemi munkás, aki leleplezi a kulák ellenséges tevékenységét. Megvan természetesen a kisregényben az a nő, egy sokat szenvedett özvegy, akinek Sztoján a munkás felnyitja szemét, majd feleségül veszi, rengeteg intrika és megpróbáltatás után. Amint mondtuk, minden megvan Maria Rován könyvében, ami sematikusnak lehet egy regényt. De hogy ez a kisregény mégsem válik sematikusná, az írónó színes meseszövevénynek és lendületes előadásmódjának tudható be. Súlyos hibája azonban a pozitív alakok elhanyagolása. Sokkal nagyobb gondosságot vehetünk észre Szteniloojának, a kulákasszonynak megformálásánál, mint például a párttitkár alakjánál, aki egyébként is érthetetlenül elhanyagolt szereplője Maria Rován kisregényének.

Tiszta és logikus szerkezet, az írónó jó meglátásai, színes elbeszélő tehetsége, olyan erények, amelyek érdekesítő olvasmányt teszik az „Atyafiak”-at.

Baricz Ottó